Leto XXV., št. 42

Poštnina plačana v gotovini
Postgebühr bar bezahlt

Ljubljana, četrtek 22. februarja 1945

Preis — Cena 2.— L

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 32 lir.

Uredništvo:
Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo

Boljševiški velenapad pri Liepaji prestrežen na glavnem bojišču

Sovražnikovi poizkusi vdora pri Schwarzwasserju in Ratiboru so se izjalovili — Glavni sovjetski pritisk pri Laubanu in Gubenu — Zagrizen odpor branilcev Poznanja — Uspeh nemških oddelkov torpednih letal — Pri Remichu odbiti sovražnikovi poizkusi prekoračenja — Boji za Monte Belvedere v srednji Italiji — Teroristični napadi na Nürnberg in Dunaj

Führerjev glavni stan, 21. febr. (DNB.) Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Severnozapadno od Hrona so v teku ogorčeni boji za preostanek sovražnikovega mostišča. Poizkusi Sovjetov, da bi pri Schwarzwasserju in severno od Ratibora vdrli v naše bojišče, so se izjalovili. Prav tako so se zrušili ob žilavemu odporu naših čet tudi sovražnikovi napadi južno od Vratislave.

V spodnji Sleziji je sovražnik najmočneje pritiskal na področju Laubana in Gubena, kjer so morali plačati Sovjeti svoje brezuspešne poizkuse, da bi predrli naše bojišče, s težkimi izgubami na ljudeh in oklopnikih.

Ob Odri med Fürstenbergom in Oderbruchom je včeraj oživelo bojno delovanje. Sovražnikove izvidniške sunke smo odbili. Med Pyritzom in Arnswaldom so se zrušili z oklopniki podprti posamezni napadi boljševikov. Na Tucheler Heide in zapadno od Visle se borimo za vsako ped zemlje.

Branilci Poznanja so se v središču trdnjave nadalje zagrizeno upirali. Sovjetske napade proti trdnjavi Grudziadz smo odbili.

Boj za Vzhodno Prusijo se nadaljuje z močno uporabo topništva in borbenih letal na dosedanjih težiščih. Z lastnimi napadi v južnem Samlandu, ki so jih podpirale pomorske sile, smo dosegli nadaljnje uspehe.

Jugovzhodno od Liepaje so prešli boljševiki na široki bojni črti v velenapad. Njihov poizkus prodora proti Liepaji smo prestregli na glavnem bojišču.

Sovjeti so izgubili včeraj 152 oklopnikov in 81 letal.

Kakor je bilo javljeno že 20. februarja, so napadi, oddelki torpednih letal, ki jih je vodil podpolkovnik Stemmler, ob viharnem morju in težavnih vremenskih pogojih, nenadoma iz oblakov sovražnikovo spremljavo, ki je vozila iz Murmanska v Anglijo ter potopili 2 lahki križarki, od tega eno razreda »Leander«, 2 rušilca in 8 trgovskih ladij s skupno 57.000 brt. Nadaljnje 3 trgovske ladje z 19.000 brt so bile s torpedi tako težko zadete, da je računati tudi z njihovo izgubo. Naši oddelki so izgubili vkljub silni obrambi samo 2 letali.

V bitki med Renom in Maaso so se razbili tudi včeraj nadaljevani težki napadi Angležev in Kanadcev ob trdem odporu naših grenadirjev in padalskih lovcev. Sovražnik je izgubil 28 oklopnikov in številne ujetnike.

Napadi Američanov med Prümom in Echternachom so se razširili tudi na zapadno bojišče položajnega boka ob Ouri. Vzhodno od Viandena je napredoval sovražnik proti severu.

V rečnem trikotniku med Moselo in spodnjo Saaro smo severno od Remicha odbili sovražnikove poizkuse prekoračenja. Med obema rekama se je posrečilo ameriškim oklopniškim silam z juga globlje vdreti v naše postojanke pred zapadnim branikom.

Na področju vzhodno od Forbacha so se zrušili ponovni napadi Američanov pred Spichererskimi višinami.

V srednji Italiji so se izjalovili sunki delov 5. ameriške armade severno in severnozapadno od Porette pred našimi postojankami. Za Monte Belvedere se borimo.

Ameriški teroristični oddelki so vrgli podnevi bombe na Nürnberg in Dunaj. Posebno v Nürnbergu so nastale izgube med prebivalstvom in velika škoda v stanovanjskih predelih. Ponoči so napadla britanska bojna letala Berlin, Dortmund in nadaljnje kraje v rensko-westfalskem področju. Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 73, večinoma štirimotornih bombnikov. Nočni lovci so imeli velik delež na teh uspehih.

London smo nadalje obstreljevali s povračilnim ognjem.

Titova strahovlada v Beogradu

»Za Jugoslavijo se je pričelo najbolj temno obdobje njene zgodovine«, ugotavlja angleški list

Lizbona, 21. febr. Britanski časopis »Time and Tide« ugotavlja, da je postal Tito po zaslugi britanske politike samostojen gospodar v Beogradu. Njegov glavni interes je usmerjen k utrditvi boljševiškega režima. V to svrho so bili osnovani tribunali, ki izvajajo nečloveško strahovlado. Strahovanje, ki vlada v Beogradu, prav nič ne zaostaja za grozovitostmi, ki jih izvajajo v drugih tako zvanih »osvobojenih« deželah Evrope. Nikakega dvoma pa ni, da predstavlja Tito le majhno manjšino. Za Jugoslavijo se je pričelo najbolj temno obdobje njene zgodovine.

Značilno je to zakasnelo spoznanje in priznanje angleškega lista. Angleži so bili tisti, ki so pognali Jugoslavijo v vojno, a so jo potem sramotno pustili na cedilu. Toda še hujša od te izdaje je bila ona druga, katero so zagrešili kmalu nato pod pritiskom boljševiške Moskve, ko so začeli na vso moč podpirati komunistično revolucijo, čeprav so dobro vedeli, da jo odklanja ogromna večina prebivalstva v bivših jugoslovanskih pokrajinah. Le z angleško pomočjo so se mogla oborožena komunistična krdela rešit pred popolnim uničenjem in tako na vzhodu pričakati boljševiške čete. Te so potem pomagale titovcem do oblasti v Srbiji, ki od takrat ječi pod neznosno komunistično strahovlado.

Angleži vse to dobro vedo — gornji članek je nov dokaz za to. V Grčiji in drugod so medtem tudi že na lastni koži okusili komunistično revolucijo. A kljub temu še dalje z vsem pritiskom podpirajo Titov režim v Srbiji in njegova komunistična krdela po drugih pokrajinah zapadnega Balkana vse do naših krajev. Če človek spričo takega položaja čita priznanja, kakršna so gornja, se mu mora nehote zbuditi mučni vtis, da se Angleži sedaj še cinično norčujejo iz narodov, katere so pahnili v nesrečo.

„Za bodočnost"

Berlin, 20. febr. Z nepremagljivostjo naravne sile se rodi v popadkih te tridesetletne vojne novo obdobje, o katerem že danes vemo, da bo socialistično obdobje, piše »Völkischer Beobachter« pod naslovom »Za bodočnost«. Svetovno-zgodovinska in istočasno samomorilska kriviila angloamerikanizma je, tako nadaljuje list, da nasprotuje tej socialistični dobi, ki je izšla iz buržuaznega poapnenja in da je prišlo do te nove vojne. Zgodovinski zločin boljševizma pa je, da je hotel pod vreči socialistično poglavje tega stoletja divjemu azijskemu despotizmu. Adolf Hitler pa je napravil največje dejanje s tem, da je osnoval narodni socializem in predčasno zanikal umirajoči ideal meščanskega liberalizma. Vseeno je, kaj bo postalo iz sedanjih generacij iz plamena obeh svetovnih vojn, bo loča generacija vseh evropskih narodov, vključno Britance in brzkone tudi Američane, bo sužnji ali vladar bodočega obdobja. Če ne bo uspelo rešiti v borbi evropske sredine, potem ne bo naših potomcev nič rešilo pred onim strašnim socializmom stepe, v katerem živi Sovjetska zveza že 25 let in ki ga sedaj vsiljuje zasedenim deželam in področjem.

Proslava Sven Hedinove osemdesetletnice

Stockholm, 21. febr. Ob 80-letnici svetovnoznanega raziskovalca Azije dr. Svena Hedina je kulturni svet počastil učenjaka, ki še danes znanstveno deluje. Sven Hedin je prejel pozdrave, čestitke in darila ne samo iz Švedske, marveč tudi iz inozemstva, posebno iz Nemčije. V lepem učenjakovem stanovanju se je vrstila delegacija za delegacijo. Med švedskimi čestitkami je omeniti brzojavne čestitke kralja Gustava in prestolonaslednika. Govorili so tudi švedski udeleženci Sven Hedinovih ekspedicij v Azijo ter potrdili s svojimi izjavami, da še danes obstoja živa povezanost in tovarištvo med udeleženci teh zgodovinskih ekspedicij.

Vodka pri finskih volitvah

Berlin, 20. febr. Sovjeti so se na vso moč potrudili, da bi zamegliti razmere na Finskem ter delajo tako, kakor bi bilo tam vse v najlepšem redu. Sedaj so pričeli boljševiški agenti, ki so naravnost preplavili deželo, vplivati tudi na Fince in to s pomočjo vodke, ki jo v ta namen nalašč pošiljajo iz Moskve.

V bližnji bodočnosti bodo namreč na Finskem že dolgo napovedane volitve za narodno skupščino. Sovjeti na dobro vedo, da jih večina finskega naroda odklanja, čeprav v Moskvi vedno trdijo obratno. Boljševiki zaradi tega pri volitvah niso postavili lastnih kandidatnih list, marveč so se v več levičarskih strankah »demokratično« prikrili. Toda tudi od tega si ne obetajo velikega uspeha, zaradi česar si poizkušajo sedaj pomagati z vodko. Kakor namreč javlja švedski list »Folkets Dagbladet« iz Helsinkov, so pričeli sovjetski agenti svojo propagando s tem, da so začeli razdeljevati vodko na finskih vlakih. Potnikom pri tem razjasnjujejo, da morajo glasovati za Moskvi naklonjene stranke. Finskemu narodu hočejo torej z vodko olajšati politični samomor. Čas bo pokazal, ali se bodo Finci pustili prevarati s tem volilnim trikom. Pa čeprav ne bi vodka dosegla učinka, ki ga želi Moskva, gre finski narod nasproti grozoviti usodi, kajti boljševizacija bo izvedena tako ali tako in namesto vodke bo potem tem bolj tekla kri zapeljanega in prevaranega naroda.

Vojna na Pacifiku

Tokio, 21. febr. Kakor sporoča cesarski glavni stan v Tokiju, so sestrelili japonski branilci v ponedeljek nad področjem Velikega Tokija po dopolnilnih sporočilih skupno 121 sovražnikovih letal. Japonci so izgubili skupno 4 letala. Isto poročilo glavnega stana nadalje trdi, da so se pričeli Američani v ponedeljek izkrcevati na Zveplenem otoku otoške skupine Bonin, potem ko so prej tri dni obstreljevali z ladijskimi topovi otok ter ga bombardirali iz zraka. Vkljub temu, da se je japonska posadka otoka ogorčeno uprla, se je posrečilo nasprotniku izkrcati 10 000 mož s približno 200 oklopniki. — Nadaljnje sovražnikove spremljave se bližajo otoški skupini Bonin.

Tokio, 21. febr. Boji za filipinsko glavno mesto so se po dveh tednih s posegom japonskih elitnih formacij na Luzonu odločilno izpremenili. Japonski oddelki, ki so čakali severno od Manile na primeren trenutek za svoj napad, so udarili v nedeljo nenadoma za hrbet pri Manili operirajočim ameriškim četam. Istočasno je napadla neka druga japonska skupina, ki je prodrla z juga, ameriške motorizirane čete, jih spravila v zmešnjavo ter se po hudem boju polastila Marikine, severozapadno od Manile. Ista edinica, ki goni sedaj nasprotnika stalno nazaj, ogroža trenutno sovražne čete v Quezonu in v okolici Manile. Japonski napadalni oddelki so vdrli globoko v zavezniške črte. Boji se nadaljujejo. Japonska posadka Manile, ki je imela v preteklih dveh tednih težke izgube, je po vesti o širokopotezni japonski protiofenzivi severno od Manile iz lastne pobude pričela zopet napade. Nekateri njeni oddelki so po vesteh z bojišča na Luzonu že prekoračili reko Pasig ter vdrli v središče zavezniških glavnih bojnih črt. Ta nenadni sunek je izzval med Američani veliko zmešnjavo.

Ponesrečen španski parnik

Madrid, 19. febr. Na vožnji od La Coruna proti južni Španiji se je potopil iz neznanih razlogov 1600 tonski španski parnik »Celta« ki je bil zgrajen leta 1923. v Angliji in popravljen pred dvema mesecema v neki španski ladjedelnici. Posadka je bila rešena.

„Vi ste morilci!"

Nemški odgovor na angloameriške poskuse zanikati bombniški teror nad nemškim civilnim prebivalstvom

Berlin, 20. febr. Potem ko anglo-ameriško letalstvo že leto in dan sistematično in teroristično napada civilno prebivalstvo in ko so vodilni možje sovražnikovega letalskega poveljstva že ponovno označili taktiko terorja kot edini način, uničiti moralo nemškega naroda, je zavezniški glavni stan v neki izjavi, ki jo je objavila uradna poročevalska agencija Reuter, zanikal, da bi imelo anglo-ameriško letalstvo teroristične namene pri svojih napadih na Nemčijo. Cinično zaključuje ta izjava glede na teroristične napade na Draždane z naslednjim stavkom: »Dejstvo, da je bilo mesto ob priliki napada prenapolnjeno z begunci, je bilo povsem slučajno.«

Nesramnost, s katero skuša sovražnikov glavni stan zanikati teroristični značaj letalskih napadov na nemška mesta, je značilna za duh, ki vlada v sovražnem taboru. **Razrušeni stanovanjski okraji nemških mest in uničeni kulturni spomeniki so nepodkupljive priče gangsterske taktike sovražnikove letalske vojne. Kjer ni daleč v bližini nobenega vojaškega cilja, tam štrilijo v zrak razvaline stanovanjskih okrajev, tam so izgorele cerkve, uničeni muzeji, gledališča, tam so prevrnjeni spomeniki. Zgodovinske zgradbe, ki so bile znane vsemu civiliziranemu svetu, so postale žrtev bombniškega terorja angloameriških letalskih banditov. Bolnice, ki so bile kot takšne celo jasno označene, so spremenjene v razvaline. In vse to hoče zanikati sovražnikov glavni stan in hoče s hinavskim obrazom trditi, da vse to uničenje ni nikak teror! S tem, ko tajijo, sami sebe obtožujejo.**

Lahko je sovražnikovim hinavcem in lažnivcem povedati njihove lastne izbruhe veselja nad uspelim bombniškim terorjem ter jim z njihovimi lastnimi besedami dokazati, da so nesramni goljufi in lažnivci, ki bi se radi zopet postavljali kot viteški borci. Ni še dolgo tega, ko je britansko letalsko ministrstvo po agenciji Reuter 11. februarja z velikim zadovoljstvom javilo, da so napadi anglo-ameriških terorističnih bombnikov na Berlin samo še otežili »problem, najti možnost oskrbe za milijone nemških beguncev z vzhodnih ozemelj«. Tu so sovražnikovi letalski gangsterji izrazili svoj cilj. **Anglo-ameriški morilski tolovaji so hoteli vreči bombe sredi med begunce z vzhoda, ki so zapustili svoje domove in svoje imetje, da bi se izognili boljševiškemu terorju.** To imenujejo nato v svojih izjavah »koordinirano vojevanje«. Tu je prišlo do izraza moralno obubožanje sovražnikovih povzročiteljev vojne, ki se enako bodisi plutokrati ali boljševiki, sadistično veselijo smrti brezbrambnih in nedolžnih žen in otrok.

Angleški komentatorji in agencija Reuter s posebnim veseljem prinašajo izjave anglo-ameriških letalskih gangsterjev, ki so se udeležili morilskih poletov proti nemškim mestom in ki so s ciničnim smehljajem razlagali, da je bilo v Berlinu predvidoma na tisoče beguncev z vzhoda, ko je bil izveden napad. Bili so tudi takšni, ki so se hvalili, da je povzročil ta napad tisoče smrtnih žrtev. Iz vseh teh besed govori vražje veselje nad trpljenjem brezbrambnih ljudi, nad mukami mater, nad kriki brezbrambnih otrok. Tako je bilo v Berlinu, tako je bilo v Draždanih, v Chemnitzu, v Kottbusu, tako je v vseh onih nemških mestih, kjer menijo sovražniki, da so nemški begunci in kjer si obetajo dobre cilje. Draždane so imenovali eno »najbolj občutljivih točk«, in to samo, ker so pričakovali, da je tamkaj mnogo beguncev iz Šlezije.

Od prvega dne svoje bombniške vojne so vodili vojno proti civilnemu prebivalstvu. Njihovi ministri, njihovi poveljniki in njihovo časopisje je vedno ubijalo v glave letalcem ta cilj ter so ploskali, če so njihove bombe uničile katero koli odprto nemško mesto, če so gorele cerkve, bolnišnice in kulturni spomeniki in če so bili tisoči delavnega prebivalstva brez strehe. Že leta 1940. so napovedali angleški duhovniki s prižnic bombniško vojno proti civilnemu prebivalstvu ter kričali v svet svojo željo po umoru: »Iztrebite Nemce!« Naj ne bo nobenega angleškega letalca, ki bi se vrnil in izjavil, da ni našel nobenega vojaškega cilja za svoje bombe.« Povelje pa bi se moralo glasiti: Vse pobiti! Nemci se še dobro spominjajo radijskega govora britanskega letalskega maršala Joeberta v oktobru leta 1940, ko je napovedal z brutalno odkritostjo morilsko vojno angleškega letalstva s stavkom: »Naveličali smo se metati bombe na vojaške cilje.« Tako je odmevalo tudi z ameriških radijskih oddajnih postaj skozi eter: »Za božjo voljo, izbrišite vendar enkrat nemško civilno prebivalstvo s sveta!«

Teh dokazov je nešteto. Cele knjige bi se dale napolniti z izjavami, iz kateri bi bila neovrgljivo dokazana morilska sla anglo-ameriških letalskih gangsterjev. Zgodovina bo nekoč pozvala vso morilsko sodrgo pred sodni stol. Nemci pa, ki jih hočejo sovražniki izbrisati in iztrebiti s svojim morilskim terorjem, s svojimi vražjimi načrti iz Teherana in Jalte, bodo z vso fanatično voljo in z vsemi silami branili svoje življenje, svojo svobodo in bodočnost svojih otrok in ne bodo prej odložili orožja iz rok, dokler ne bodo varni pred temi plutokratskimi in boljševiškimi morilci.

„Vojnozločinski" procesi so gola farsa!

Berlin, 20. febr. Kako nestrokovnjaško vodijo zavezniki tako zvane vojnozločinske procese, posnemamo iz neke rimske vesti »Stockholms Tidningena« o izpovedi Djemil Dina, bivšega albanskega poslanika v Rimu v procesu proti generalu Roatti. Poročilo pravi da je takratni grški ministrski predsednik Metaxas v juliju 1940. leta odposlal v Berlin delegacijo, kjer je dobil zagotovljeno pomoč proti italijanskim zahtevam. 28. oktobra je dal Mussolini povelje za napad na Grčijo, o čemer pa je Führer bil obveščen šele mnogo ur pozneje po telefonu.

V resnici pa je ta vest, oziroma izpoved v vsakem pogledu neresnična. Grški ministrski predsednik Metaxas ni leta 1940. odposlal nobene delegacije v Berlin in zaradi tega tudi ni dobil nobene obljube o pomoči proti italijanskim zahtevam. Isto tako nista Führer in Mussolini nikoli razpravljala po telefonu te zadeve. Iz tega se lahko vidi, tako izjavljajo pristojna mesta v Berlinu, da niso te sodne razprave prav nič drugega, kakor farsa!

Zadnji potomec poljskih kraljev padel

Amsterdam, 21. febr. Kakor javlja agencija Reuter, je padel na zavezniški strani v boju na zapadnem bojišču v vrstah poljskih čet potomec poslednjega poljskega kralja princ Maria Andre Poniatowski. Princ nikdar ni videl Poljske. Rodbina poseduje več veleposestev v Franciji.

Orjaški dolgovi Zedinjenih držav

Ženeva, 21. febr. Kakor javljajo iz Washingtona, je odobrila budžetna komisija Bele hiše nov kredit v znesku 9 milijard 163 milijonov, iz česar je razvidno, da bo narastel javni dolg z računskim letom, ki se prične 1. julija leta 1945. za 4.5 milijarde dolarjev. Do 30. junija 1946 bo znašal ta dolg že 292 milijard.

Američani ubijajo nemške ranjence

Nov primer zverinskega besnenja ameriškega vojaštva nad nemškimi vojaki

Berlin, 21. febr. O posebno podli kršitvi ženevske konvencije javlja naddesetnik Walter Casper, ki poroča, da so ameriški vojaki njegove ranjene tovariše ustrelili ali jih pobili s puškinimi kopiti. To je nov primer živalskega terorja ameriških vojakov na nemških tleh.

Naddesetnik Walter Casper, 27 let star, voznik, je izpovedal pod prisego zaslišujočemu častniku rezervne vojne bolnišnice:

»Bili smo s protitankovskim topom na postojanki pri Mertnu v Loreni. V noči na 28. november je tu sovražnik napadel. Ker je bila večina moštva ob topu ranjena, nismo mogli več streljati. Zato so nas končno premagali. Bilo nas je sedem, dva sta bila težko ranjena. **Američani so oba ranjenca takoj ustrelili. Vsi smo bili priče tega dogodka.** Kar nas je bilo še živih, so nam s silo odvzeli čevlje in nogavice.

Z dvema nadaljnjima tovarišema, ki sta se medtem prebila do nas, so prav tako postopali. Ko so nas kljub našim ranam prisilili, da smo dve do tri ure ležali na mokrem travniku, so nam ukazali, naj tečemo v določeno smer. **Pri tem so od vseh strani streljali na nas s puškami, strojnicami in avtomatskimi pištolami.** Slišal sem tuli dve detonaciji ročnih granat. Izmed nas sedmih so padli štirje. Trije so bili takoj mrtvi, četrti pa je bil po strelu v trebuh težko ranjen. Takoj smo se vrgli v blato. Težko ranjeni je kričal, naj mu damo obveze. **Pa je prišel neki Američan in ga ubil s kopitom.**

Nato so nas zopet prisilili, da smo tekli dalje, in znova se je pričelo streljanje. Neki nadaljnji vojak je bil takoj mrtev. Naš podčastnik je dobil strel v koleno, mene pa je oplazila krogla po prsih. Oba sva si poiskala v obcestnem jarku kritje ter sva se naredila, kakor da sva mrtva. To se je zgodilo med 13. in 14. uro. Čez kaki dve uri so prišle mimo ameriške čete, ki so opazile, da sem se v jarku premikal. Neki Američan se je pričel s svojim predpostavljenim, ki je imel na rokavu tri zelene črte, razgovarjati v angleščini. Podčastnik Lange, ki razume angleško, je pozneje prevedel ta razgovor. Američan je dejal: »Tu leži neki ranjenec, kaj naj z njim storim?« Predpostavljeni je odgovoril: »Ustreli ga.« Nato je odvrnil ameriški vojak, da tega ne more, ker sem vendar ranjen. Drugi je končno dejal: »Pa naj leži, saj bo itak umrl.«

Boljševiški morilski teror tudi proti lastnim zaveznikom

Berlin, 21. febr. V vzhodni Nemčiji operirajoči sovjetski oddelki ne nastopajo brezobzirno le proti kolonam beguncev, katere sovjetski oklopniki neusmiljeno pobijajo, temveč tudi proti zavezniškim vojnim ujetnikom. Množe se primeri, da so motorizirane sovjetske čete, ki so prehitele proti zapadu korakajoče angleške, ameriške in poljske vojne ujetnike, te kratko malo pobile. Po izpraznitvi taborišča Alt-Drewitz je prišel sprevod ujetih ameriških podčastnikov, ki so skušali prekoračiti zamrznjeno Odro, v stik s sovjetskimi prednjimi stražami. Čeprav so bili Američani s svojimi uniformami, ameriško zastavo ter izrjuh napravljenimi belimi zastavami daleč vidni kot neborci, so sovjetske čete otvorile ogenj. Mnogo Američanov je bilo ubitih, še več pa težko ranjenih. Šele nemški protisunek jih je rešil iz neugodnega položaja.

Berlin, 21. febr. Severozapadno od Svieca v zapadni Prusiji so prekoračili te dni angleški vojni ujetniki nemško glavno bojno črto ter so se javili pri nemških četah. Kot pripadniki taborišča vojnih ujetnikov so bili konec januarja med boji pri Deutsch-Eylau odrezani. Poudarili so, da nikakor niso hoteli priti v sovjetske roke. Njih predstavnik je dejal dobesedno: »Zelo nas veseli, da nam je uspel povratek do nemških čet.«

Težki boji od Madžarske do Kurlandije

Nadaljevanje bitke v spodnji Šleziji — Uspešni nemški protinapadi v Sambiji — Sovjetski prebijalni poizkusi v Kurlandiji odbiti — Boji na zapadu

Berlin, 21. febr. Vse vzhodno bojišče od Hrona na Madžarskem pa do Kurlandije so v ponedeljek obeleževali težki boji. Samo na odseku Frankfurt-Küstrin je vladal še nadalje mir. Sovražnikovi napadi niso bili povsod enako močni, v zgornji Sleziji in jugozapadno od Vratislave so celo občutno popustili, a svojo silovitost so obdržali med rekama Queis in Neisse ter v Zapadni in Vzhodni Prusiji. V Kurlandiji je postal sovražnikov pritisk v primeri z nedeljo še bolj silovit.

Spričo svojih visokih izgub so napravili boljševiki med Bielskom, Schwarzwasserjem in severno od Ratiborja v ponedeljek le slabše napade, katere so Nemci vse zavrnili. Trdnjavo Vratislavo so sicer znova napadli z več strani, vendar brez uspeha. Na področju med Laubanom, Scrauom in Gubnom pa je natrpal sovražnik ponovno močne pehotne in oklopniške sile, s katerimi je med Queiso, oziroma Bobrom in Neisso ojačil pritisk proti zapadu. Ob nemških oporiščih so se razvneli trdovratni boji, ki so deloma razbili sovjetske napadalne kline. Sicer se je kasneje nekaterim sovražnikovim bojnim skupinam, ki so obšle nemške zapolne postojanke posrečilo prodreti zapadno od Queise, vendar so jih Nemci s protinapadi prestregli ter jih na wehrmaški planoti vrgli nazaj. Severno od Soraua so se razvneli prav tako ogorčeni boji, ki trenotno še trajajo. Bojno delovanje na ostalem bojišču ob Odri med Fürstenbergom in Oderbruchom je bilo še nadalje majhno.

Na jugu Pomorjanske so napadali boljševiki, še naprej med Pyritzem in Kallieson, ne da bi dosegli kake pomembnejše uspehe. Istočasno so udarili s področja severno od Märkisch-Friedlanda z močnejšimi pehotnimi silami, in kakimi 30 oklopniki. Vendar se je nemškim četam posrečilo, da so ločile pehoto od oklopnikov in tako razbile sovražnikov napad.

Tuchelska planota je bila znova prizorišče težkih in izpremenljivih bojev, ki so trajali do poznih večernih ur. Vkljub večkratni ponovitvi prebijalnih poizkusov Sovjetom ni uspelo raztrgati nemško bojišče. Sicer se jim je res posrečilo vdreti severovzhodno od Tuchele in severozapadno od Grudziaza proti severu, a v teh bojih so imeli tako visoke oklopniške izgube, da so morali prekiniti svoje napade do prihoda ojačenj. Samo pri Neuenburgu ob Visli so uničili Nemci po dosedanjih vesteh 25 sovražnikovih oklopnikov, izmed njih 5 z »oklopniško pestjo«.

Na vzhodnopruskem področju se je razvnela na dosedanjih žariščih z največjim razvojem sovražnikovih sil obrambna bitka zopet z vso silovitostjo. Sovjetski napadalni valovi so se razbili po težkih bojih moža proti možu ob trdi obrambi nemških divizij. Sovražnik, ki je imel že v zadnjih dneh prav v Vzhodni Prusiji izredno visoke človeške in oklopniške izgube, je moral plačati tokrat svoje ponesrečene prebijalne poizkuse s 64 razbitimi oklopniki. Nemški vojaki vseh činov in vrst orožja so se v bojih zredno junaško obnašali. Često so morale odbijati majhne skupne grenadirjev navale mnogo močnejših sovražnikovih sil, pa so jih vseeno prestregle. V ogorčenem boju iz bližine, v katerih je uničila »oklopniška pest« številne sovjetske bojne vozove, so posegla celo moštva pri težkem orožju in štabi, ki so se junaško borili, dokler ni bila odstranjena nevarnost prodora.

V Sambiji so vdrle nemške čete v sovjetska zbirališča. Sovražnik je imel tu zlasti še zaradi ognja nemških vojnih ladij visoke izgube. Nemci so samo na področju neke svoje oklopniške divizije uničili 13 sovjetskih oklopnikov in 44 topov.

Z 11 strelskimi divizijami so obnovili boljševiki svoje prebijalne poizkuse na kurlandskem bojišču. Vkljub tej ojačeni uporabi sil pa ni dosegel sovražnik nikakih pomembnejših uspehov.

Na odseku ob Hronu so nadaljevale nemške čete pred dvema dnevoma pričete napade ter očistile južni del razklanega sovražnikovega predmostja ob tej reki. V srednji Slovaški ni imelo več, z močnim topniškim ognjem pripravljenih napadov sovjetskih divizij nikakega uspeha.

Na zapadnem bojišču je ostal celoten položaj kljub ojačenemu sovražnikovemu pritisku v bistvu neizpremenjen. Samo na odseku pri Gochu in v Schnee-Eifelu je prišlo do malenkostne izpremembe bojne črte, ki pa je zgolj krajevnega značaja. 2. britanska ter 9. in 1. ameriška armada se še vedno niso spustile v večje boje.

Veliki admiral Dönitz nemški mladini

Berlin, 21. febr. Vrhovni poveljnik vojne mornarice, veliki admiral Dönitz, je naslovil po nemškem radiju nemški mladini plamteč poziv. V njem pravi, da se ne smeta brezpogojna zvestoba in pripravljenost za žrtve nikdar omajati. Življenjski zakon za nemško mladino se mora glasiti: »Naj pride, kar hoče, podlaga vsega mojega obstoja je moja zvestoba Führerju«.

Rumunija stopa v nadaljnjo fazo svoje sistematične boljševizacije

Boljševiki zahtevajo z grožnjami odstop sedanje vlade in njeno nadomestitev z izrazito komunistično

Dunaj, 20. febr. V Bukarešti je praktično že izbruhnila pričakovana vladna kriza. Rumunski boljševik in notranji minister Georgescu ki ga podpirajo Sovjeti, je dal priobčiti obtožilno pismo, v katerem kopiči obtožbe proti Radescovemu režimu. V oči pada, da istočasno napada celotno sovjetsko časopisje, navajajoč »Pravdo«, sedanjo rumunsko vlado.

Pri tem se sovjetski listi poslužujejo groženj. V članku »Pravde« čitamo: »Radescu ne ukrene ničesar, da bi držal svoje obveznosti. Rumunska policija pa igra, slično kakor Radescu, dvojno igro. Policija in Radescov režim ne storita ničesar, da bi pričela z veliko čistko med »fašisti«. Če bo rumunska vlada nadaljevala s svojo sabotažno aktivnostjo, bo to Rumunijo zelo drago stalo« končuje »Pravda«.

Iz tega lahko sklepamo, da ne bo le v kratkem padel Radescov režim, temveč da mu bo sledil radikalno-boljševiški z valom krvavih procesov, kakršnih Rumunija doslej kljub grenkim izkušnjam še ni doživela.

Bern, 20. febr. Švicarska brzojavna agencija javlja iz Moskve: »Zastopnik rumunskega notranjega ministra Georgescu, član očiščevalne komisije za notranje ministrstvo, je odstopil. Ogorčen je izjavil v nekem rumunskem listu, da v tem ministrstvu »do danes ni bila izvedena nobena očiščevalna akcija« in da vladajo tamkaj prilike, ki spominjajo na čase »diktatorja Antonesca«. Politični voditelji ministrstva so ostali isti kakor v obdobju »reakcionarne diktature«. Ne glede na množične demonstracije, ki so bile izvedene v zadnjih dneh in katerih so se udeležili vsi delovni sloji, vodijo rumunsko notranjo politiko »fašistični elementi, reakcionarji in saboterji in sedanji ministrski predsednik general Radescu prav nič ne posluša demokratskih zahtev ljudskih množic«. Skupina 61 najboljših znanih profesorjev zahteva takojšnjo sestavo rumunske vlade na podlagi programa »demokratske ljudske fronte«, ki so ga izdelali komunisti.

Množestvene demonstracije v Bukarešti

Bern, 18. febr. Kakor javlja švicarska poročevalska agencija iz Moskve, je prišlo v Bukarešti zopet do novih množičnih demonstracij. Moskva opozarja, da je na čelu »reakcionarne« politike v Rumuniji kmečki vodja Maniu. Ves čas uganja »profašistično« propagando.

Kronika

* **V Benetkah** bodo razdelili od 15. marca dalje dnevno po 30 tisoč obrokov hrane med civilno prebivalstvo, tako prav, napovejša odredba predsednika italijanske fašistične republiške vlade.

* **Samomor angleškega admirala.** »Times« poroča, da je skočil angleški viceadmiral sir George Preece s strehe psihološke klinike Guyjeve bolnišnice, koder se je zdravil zaradi živčne izčrpanosti, v globino. Bolniški sestri, ki ga je hotela zadržati, je zaklical: »Sestra, kar pustite, jaz sem popolnoma uničen.« Našli so le še njegovo mrtvo truplo.

* **Epidemija koz v južni Italiji.** V pokrajinah Kampanji, Neaplju, Palermu, Beneventu in Avelinu je znova izbruhnila epidemija koz.

* **Značilna sodba.** Glavni urednik švicarskega lista »Die Weltwoche« je kot prvi švicarski novinar v teku sedanje vojne dobil dovoljenje za potovanje na Angleško. Obiskal je Pariz in London. O Parizu poroča, da je to nad vse žalostno mesto. Parižani tožijo, da se jim sedaj slabše godi kakor pod nemško zasedbo. V Londonu so ljudje od dolge vojne utrujeni. Po vnanjem videzu sodeč, je London v sedanji vojni mnogo hujše prizadet kakor Pariz.

IZ LJUBLJANE

u— **Novi grobovi.** Po kratkem trpljenju je umrla trgovka ga. Anica Avsec, roj. Resnik. Pogreb bo v četrtek ob 9 iz kapele sv. Nikolaja na Žalah k Sv. Križu. — Dotrpel je modelni mojster v pokoju g. Ernest Kos. Na zadnji poti ga bodo spremili v četrtek ob pol 9 iz kapele sv. Andreja na Žalah k Sv. Križu. — Dne 16. decembra je preminila soproga nadzornika proge v Josipdolu ga. Nada Obersnel, roj. Gruden. — Za vedno je zapustil svojce g. Miloš Dolenc. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— **Ko skopni sneg in se zemlja nekoliko osuši,** je v februarju še čas, da kmetovalci preorjejo tiste njive, ki jih jesenj niso bili mogli. Obenem zaorjejo hlevski gnoj. Ko skopni sneg, ostanejo na oziminah posamezne plošče, lahi časa, ne da bi se stalile. Ker se pod takimi ploščami ozimine lahko zaduše, je treba plošče razbiti in razmetati. Prav dobro je, če zgodaj potrosimo nanje sajo ali pepel, da se lažje hitreje stalijo. Proti koncu februarja ali v začetku marca pripravimo vse potrebno za zaditev zgodnjega kromirja. Najbolje storimo, če ga damo nakaliti v svetel in primerno topel prostor (12 do 14° C). Vsak gomolj mora biti na svetlem. Najpriklladnejši so iz desk zbiti predalniki. V treh do štirih tednih je kromir nakaljen in sposoben za saditev. Pripravimo igra žita, ki jih očistimo na trerju. Pravočasno pripravimo tudi druga semena, predvsem peso in lucerno.

u— **Važen vremenar goduje danes,** na dan 22. februarja, ko imamo v koledarjih zabeležen Stol sv. Petra. Med našimi vremenskimi prisloveami je namreč znana tudi ta, da ostane takšno vreme, kakor je bilo na dan stola sv. Petra, do velike noči.

VI. simfonični koncert

Sporedu torkovega simfoničnega koncerta, ki je napolnil veliko unionsko dvorano, je imel poseben poudarek v slovenski glasbi, poleg tega je prinesel nekaj ponovitev iz najboljših del lanskih sporedov.

Lucijana M. Skerjanca »Dramatična predigra« je bila to pot izvajana menda drugič. S širokopoteznimi prijemi zgrajena skladba razodeva znaćilne kvalitete tega predstavnika slovenske simfonične tvornosti. Karla Jeraja simfonični melodram »Lepa Vida« je bil prvotno pripravljen za klavir in bi samo v tej znatno diskretnejši spremljavi prišla do skladnega izraza recitacija slovečе narodne pesmi; orkestralna spremljava je zlasti na močnejših mestih zabrisala učinek recitacije ali vsaj motila nje uživanje odlično recitatorko gospo Šarčevo pa silila k nekoliko nenaravni intenzifikaciji glasu, v kolikor ni bil glas umetno ojačen. Tako spričo nekake estetske hibridnosti te točke nismo imeli zadostnega užitka ne z Jerajevo vsekozi mikavno skladbo in ne z umetniško dognano recitacijo. Viktorja Parme intermezzo iz opere »Ksenija«, skladba, ki je v najboljšem smislu reprezentativna za glasbeno stvarjalnost tega avtorja, nas je dostojno spominjala dvaisetletnice Parmove smrti. S posebnim uspehom je bila ponovno izvajana Bravničarjeva »Belokranjska rapsodija«, delo, ki najbrž res lima zadosti karakteristik okolja, po katerem je imenovano, vendar je v svoji melodični liniji značilno slovenska stvaritev in učinkuje po lepih detajlih prav kakor po trdno zgrajeni celoti. Občinstvo je v orkestru sodelujočega skladatelja odlikovalo s posebnim aplavzom.

Drugi del koncerta je obsegal tri prave bisere iz bogate zakladnice evropske simfonične glasbe: Smetanovo »Vltavo« Musorgskega »Noć na Gori« in Franza Liszta »Les Préludes«. Te skladbe vsakdo rad sliši vedno znova, zato je prav da je pritrditelj usvojil predlog z občinstva, da se ponove nekatera najboljša dela prejšnjih programov. Ponovno izvajanje že naštudiranih del daje izvedbi večjo vigranost in dirigentu možnost rahlejše obdelave raznih nadrobnosti. Zato so imele omenjene tri skladbe še posebno velik učinek.

Koncertni program je naštudiral in vodil s svojim priznanim znanjem in umetniškim okusom dirigent D. M. Šijance. Pomnoženi radijski orkester je bil v prav dobri formi in gre dirigentu in njemu za izvedbo izbranega programa vse priznanje. Če naj sodimo po minulih dneh nas bo zeblo prav tja do začetka aprila, saj je bilo živo srebro že nekaj juter precej globoko pod ničlo. Na drugi strani pa nam prinaša sedanje vreme, čeprav je bolj hladno, boljše razpoloženje in mnogo svetlega sonca, ki si ga vsi tako vroče želimo.

u— **Poslovne ure na Delovnem uradu.** Javnost se obvešča, da z današnjim dnem posluje Delovni urad za stranke vsak dan od 8. do 12. in od 16. do 18. z izjemo sobote, ko se bo uradovalo samo dopoldne od 8. do 12. ure.

u— **Ambulanca za živčno bolne** v splošni bolnišnici bo zaradi snaženja in beljenja nevrološkega oddelka do preklica prekinjena.

Pisalne stroje, gramofone, radio aparate, harmonike in nalivna peresa

stalno kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka

EVEREST,

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 44

u— **Dijaki in dijakinje,** ki so prejeli za šolske tečaje na posodo smuči ali drsalke, jih morajo vrniti najpozneje do 27. t. m. sportnemu referatu pokrajinske uprave (Vrtača št. 5, pritličje).

u— **Darovali so:** V počastitev spomina blagopokojnega dr. Otona Fetticha Delniška tiskarna 1000 lir Dobrodelnemu društvu grafičnega delavstva; Podpornemu društvu za gluhonemo mladino v Ljubljani gg. Fani in Ivanka Gestrin v počastitev spomina umrlega g. Mogoliča 300 lir. Tekoimport namesto venca na grob Anice Avsec 500 lir in tv. Ivan Jelačin v počastitev spomina pok. g. Ivana Florjančiča 500 lir; namesto cvetja na grob dr. O. Fetticha osebje protiletalske pašče na II. rajonu zdravstvene postaje na Resljevi cesti 24 1'0 lir Protituberkuloznemu dispanzerju za najpotrebnejše Ljubljančane: za stare in onemogle v mestnem zavetišču v Japljevi ulici ga. Anica Hlebš v počastitev spomina pok. gdč. Vere Predovič 200 lir in rodbini Popovič in dr. Adlešič namesto venca na krsto gdč. Zore Predovič 400 lir; v spomin pok. ge. Helene Šporn g. Viktor Kozamernik 500 lir za socialne potrebe občine Jeršica; za slepo mladino gdč. Marija Anžič 300 lir namesto cvetja na grob Zore Predovičeve.

Iz Novega mesta

Letalski napad na Novo mesto. V petek popoldne so se nizko nad mestom pojavila sovražna letala, ki so takoj začela odmetavati bombe na stanovanjske dele mesta. Poleg drugih hiš sta bili zadeti tudi ženska bolnišnica in poliklinika, v šmihelu pa tamkajšnji samostan, pri čemer je bila ranjena neka gojenka. Ljudje so se pravočasno zatekli v zaklonišča.

Smrtna kosa. V nedeljo je umrl Povše Martin, posestnik iz Dobove, sedaj v št. Petru pri Novem mestu. Pred kratkim se je prehladil, dobil pljučnico in ji podlegel v starosti 77 let. Bil je vzoren gospodar in umen vinogradnik. Dolgo časa je bil odbornik Hranilnice in posojilnice ter občinski odbornik v št. Petru. Kot dobrosrčen mož si je pridobil mnogo iskrenih prijateljev, ki so ga v velikem številu spremili na zadnji poti. — V visoki starosti 87 let je umrla ga. Katarina Oblak. Zadnje čase je bolehala in je v ponedeljek mirno preminula. Na zadnji poti jo je spremilo ogromno meščanov in okoličanov — Naj bo rajnima lahka zemljica, žalujočim naše sožalje.

Meso na izkaznice. V soboto so Novomeščani prejeli prvič meso na živilske izkaznice. Na osebo je prišlo 20 dkg govedine. Ljudje so bili zelo zadovoljni, saj so dobili svoj delež, ne da bi se bilo treba drenjati v gneči.

S Koroškega

Akcija za pomožne domove je dosegla v zadnjih treh letih prav čudovite uspehe. Nakljub vojnim razmeram je bilo v imenovani dob. zgrajenih nad pet tisoč pomožnih domov. Dočim so l. 1942. izgotovili 1487 pomožnih stanovanj, so jih zgradili v lanskem letu okrog 2000. Delo se v začetku smeri nadaljuje in pričakujejo odločujoči činitelji, da bo v teku letošnjega leta obrodilo še boljše sadove.

Odstranitev železnih rešetk. Policijski ravnatelj v Celovcu je izdal posebno naredbo, ki nalaga lastnikom trgovin in lokalov, da morajo z izložbenih oken in vrat odstraniti železne rešetke, ker se je pokazalo, da močno ovirajo dela pri gašenju požarov. V vsakem primeru morajo lastniki takšnih varovalnih naprav poskrbeti za to, da se rešetke lahko snamejo v primeru ognja.

Podjetja, ki so ustavila obratovanje zaradi vojnih dogodkov, morajo po odredbi delovnega urada za Koroško ukinjenje obratovanja takoj sporočiti pristojnim oblastem. Javiti je treba obenem celotno število moških in žensk delovnih moči, ki so izpadle zaradi ukinitve dela.

Mestna uprava v Beljaku je premestila svoje urade in urejuje odslej nadžupan z magistratnim predsedstvom v Pestalozzijevi ulici št. 10, ostali uradi pa v bližnji okolici.

Z železnim križcem 2. razreda je bil odlikovan nadčesnik Karel Plešučnik iz št. Vida ob Glini.

Koncertna prireditev. Za torek 20. februarja je bil v Beljaku napovedan koncert italijanske goslačice Pine Carnirellijeve s spremljevalcem prof. Robertom Keldorferjem pri klavirju. Dan poprej je imenovana umetnica nastopila v prostorih celovške glasbene šole.

Iz Trsta

Delitev sira. Kakor vsak mesec so prejeli potrošniki na področju tržaške mestne občine tudi za mesec februar po 100 g trdega sira.

Navadna in priporočena pisma se odslej sprejemajo na glavni pošti v Trstu v pritličju pri okencih, kjer so se doslej sprejemale denarne nakaznice.

Slikar prof. Baroni razstavlja v prostorih dvorane Jerko v ul. sv. Spiridiona več svojih del.

Ugotovitev dejstev

je prikupnejši izraz za statistiko, ki pravi, da v Ljubljani porabimo letno preko 3 milijone m³ vode preveč, brez koristi. Za črpanje te vode je potrebno okrog 2000 ton premoga. Za količina bi zadostovala za kurjavo vse leto kakim tisoč družinam, to je približno 4% vsega ljubljanskega prebivalstva. To so lejstva. In nauk? Napovejmo: **Boj POTRATI!**

OBVESTILA „PREVODA“

ODDAJA NAROČILNIC ZA MAREC

Opozarjamo vse potrošnike, naj še ne oddajajo, oziroma trgovce, zalruge peke in gostinske obrate, naj še ne sprejemajo in še ne režejo nobenih naročilnic živilskih nakaznic za marec. Zadevna navodila bomo objavili pravočasno v časnikih.

BELEŽNICA

KOLEDAR

Četrtek, 22. februarja: Petrov stol, Marjeta.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Leustek, Resljeva cesta 1; Bahovec, kongresni trg 12; Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Zatemnitev od 18.25 do 6.40.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

OPERA

Četrtek, 22. februarja ob 16 operna predstava: Tannhäuser. Red Četrtek. Gostovanje komornega pevca tenorista dr. Julija Pölitzerja in basista Antona Orla.

Petek, 23. februarja ob 16.30 operna predstava: Stara pesem in balet Šeherezada. Red premierski.

Sobota, 24. februarja ob 16.30 operna predstava: Manon. Red Sobota.

Operni studio. Od začetka letošnje sezone delujoči Operni studio, v katerem so zbrani mladi pevci in pevke, naš operni naraščaj, se bo predstavil javnosti v nedeljo dne 25. t. m. Uprizoril bo Mozartovo opero »Čarobno piščal« pod muzikalnim vodstvom in v režiji ravnatelja Mirka Polića. — Opozarjamo na to predstavo, ki bo nudila v celoti pogled na našo dozorevajočo pevsko generacijo.

Od vštevši petka 24. t. m. bo poslovala dnevna blagajna v Operi ob delavnikih in ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. Popoldanske poslovne ure od 16. do 18. ure ostanejo nespremenjene.

Oddajališka skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

ČETRTEK, 22. FEBRUARJA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—9.00: Jutranji koncert. Vmes od 7.30—7.40 poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00 do 12.30: Napoved sporeda, nato opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini. 12.45—14.00: Radijski orkester, vodi D. M. Šijanec. 14.00—14.15: Poročila v nemščini. 14.15—15.00: Od dveh do treh — šare meh (prenos). 15.00—17.00: Osrednji nemški in sloven. 17.15—18.00: Dunajska kri. 18.00—18.30: Glas slovenskega domobranstva. 18.30 do 18.45: Glasbena medigra. 18.45—19.00: Narodopisno predavanje. Dr. Sergij Vilfan: O nekaterih pravno zanimivih ženitovanjskih običajih. 19.00 do 19.30: Ljudski napevi. Poje altistka Milena Virškova, pri klavirju Marian Lipovšek. 19.30 do 19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.00: Aktualno predavanje (prenos). 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.00: Dobrodušno pero. Vedri sestavki resnih pesnikov. Sodelujeta: Truda Kolner in Elfride Jesma — recitacije. 21.00—22.00: Večerni koncert. Radijski orkester vodi D. M. Šijanec. 22.00—22.15. Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15—24.00: Glasba pred polnočjo (prenos).

Zatemnitev

Zatemnitveni čas za teden, ki začne dne 19. februarja 1945 in teče do vštetega 25. februarja 1945, je

OD 18.25 DO 6.40 URE.

MALI OGLASI

Službe išče

ABITURIJENTKA z znanjem nemščine, išče namestitev v pisarni. Ponudbe Jutru pod »Abiturijentka«. 4081-1

Vsiljivo

DEKLE mlado, sprejmem kot pomoč v trgovino. Oglasiti se med 17 in 20. uro. Naslov v Jutru. 4005-1a

GOSP. POMOČNICO za vse v kuhinji dela in potrebno pospravljanje, išče takoj. Ponudbe: Dalmatinova 5/I.

Pekarna TOLMAČINIC za domačino, srbohrvatino in nemščino, po možnosti z znanjem stroja, išče za takoj. Plača ugodna. — Prehranjevalni gospodarski politični urad SS, Miklošičeva 19/III. Predstaviti se od 8 do 12 predpoldne. 4090-1a

Zaklju

PROFESORJA ki bi poučeval matematiko, fiziko in latinščino za VI. in VII. razred, išče. Naslov v Jutru. 4079-3

Prodam

JEDILNO OLJE oz. olivno melanžo u lahko sami pripravite z Arisan praškom Drogerija Anton Kanc, Židovska ul. 1. 3894-6

PREPROGO bosansko, 2x3 m prodamo. Trgovina Zokrajšek, Miklošičeva 34. 4010-6

NEKAJ PLENIC, malih, odejico in par jopic, vse za dojenčka, prodam. Naslov v Jutru. 4012-6

PLAŠČE in majce, damske, triko, pravvrsten bombaž in zelene naglavne brokatne rute, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 4016-6

JAŽ-trubo s kovčkom, skoro novo, prodam za 6000 lir. Naslov v Jutru. 4011-6

PSA VOLČJAKA nemškega pasme izredno razvitega, lepega starega osem mesecev, pripravnega za dresiranje, prodam ev. vzamem najvednega hudega volčjaka čuvaja. Naslov v Jutru. 4023-6

PREPROGO iz motvoza, 2.60x1.60, predsobno steno in ogledalo 75x45 cm, prodam. Celovška 105. 4024-6

PSA dobrega čuvaja, bernardinske pasme, prodam. Naslov v Jutru. 4006-6

STEDILNIK, nov železen, težak 500 kg, z napravo za centralno kurjavo, prodam. Podmilščakova 57. 4007-6

GOJZERICE malo rabljene, št. 40, prodam. Naslov v Jutru. 4008-6

GOJZERJE št. 43, okovane in nogometne čevlje št. 42, popolnoma nove, ugodno prodam. Na ogled iz prijaznosti v trgovini »Alpina«, Dunajska c. 12. 4019-6

DRSALKE »Jakson Helnes« s čevlji št. 43—44 malo rabljene, ugodno prodam. Na ogled iz prijaznosti v trgovini »Alpina«, Dunajska 12. 4020-6

KLOBUK moški, nov, črn, predvojne izdelave »Heilbau und Dornseiff«, prodam. Ogled od 15. do 17. Naslov v Jutru. 4021-6

BLAGO za plašč ali kostum, spomladansko, prodam. Rimska c. 9/II. vrata 16. 4036-6

PLATNO za damski plašč in drap podlogo, prodam. Poizve se v mlekarni Šinkovec, Miklošičeva 7. 4043-6

SPALNICO enojno, iz trdega lesa in žen. kožni plašč, dobro ohranjen, prodam. Naslov v Jutru. Ogled od 10. do 14. 4051-6

RADIO 4cevni, majhen, moderne oblike, poceni malega popravila, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 4052-6

GEPICE jabolčne, Jonathan in 7 drugih priporočenih sort, 9 vrst hrušk in 4 slive vse z ment, dobite pri Vovku, Jedin. Viž Vinčarjeva 7 pri gasilskem domu. 4055-6

OGLEDALO z zlatim okvirjem, 6 desetnih krožnikov, potelto stajnico, eliko postelno in razne darila, prodam. Ogled od 14 ure dalje. Naslov v Jutru. 4054-6

SOBO samsko, moderno, skoraj novo, ugodno prodam ali zamenjam. Poizve se na Gosposvetski cesti št. 4/I. pisarna. 4057-6

KOLO damsko, popolnoma novo, dobre znamke, prodam ali zamenjam. Celovška 58. 4032-6

ČEVLJE moške, visoke, št. 41½, žen. boke, prodam. Naslov v Jutru. Ogled od 8. do 12. 4044-6

OMARO moško, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v Jutru. 4045-6

POLCOJTERJE moške, št. 41, damsko jopico iz čiste volne, za srednjo postavo in damske galoše, št. 40, prodam. Naslov v Jutru. 4048-6

JEDILNO OROPJE ribrasto, najboljše predvojne kvalitete, za 12 oseb ali za 6, prodam ali zamenjam. Ponudbe Jutru pod »Krasno«. 4049-6

SMOKING iz predvojnega blaga, nov primeren za predelavo v ženski kostum, prodam. Ogled od 5 ure dalje. Bešter, Gradišče 11/II. 4026-6

STEKLO 95x60 klavirski stol in preprogo 2.30x1.75, proda ali zamenja kadilec. Naslov v Jutru. 4058-6

RADIO nov 7cevni, prodam. Lampič, Dunajska št. 77. 4054-6

PUH perje ter čajni serviž za 6 oseb, prodam. Vodovodna c. 1/II, levo. 4060-6

TRENČKOT lep, s podlogo, iz velbloje dlake, popolnoma ohranjen, prodam. Modni salon »Gentlemen«, Dalmatinova 3. 4071-6

VOLIČEK, gleb k, prodam. Naslov v Jutru. 4073-6

KOSTUM črn, predvojni, za srednjo postavo, prodam ali zamenjam. Plečnikova c. 10/III. 4074-6

HARMONIKO za 120 basov, kromatično ter diatonično, poceni 1. »Lutonse«, ugodno prodam. Dolenjska 27/II. 4089-6

SESALKO centrifugalno, novo, z motorjem za hišni vodovod, prodam. Na ogled pri Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12. 4087-6

POSTELJO železno, zlatolivo, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 4077-6

Kupim

PALICE ribiške, dobro ohranjene, kupim. Naslov v Jutru. 3918-7

SALONO in žveplo kupim takoj ali zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Modno«. 3904-7

PREPROGO perzijsko, dobro ohranjeno, manjšo ali večjo, kupim. — Ponudbe Jutru pod »Tulipa«. 3905-7

LJUBLJ. ZVON uši, samezne letnike in mesečnike kupim. Ponudbe Jutru pod »Lj. Zvon«. 3908-7

ZNAMKE kompl. zbirko ali posamezne partije kupim. Ponudbe Jutru pod »Znamke«. 3917-7

SLOV. KNJIGE dobre kupim. Ponudbe Jutru pod »Bibliofil«. 3906-7

ROČKE (kante) plačujemo kupuje »Petrol« naftna A. Hmelak, Ljubljana, Cirila Metoda 35. 4042-7

V KOMISIJI PRODAJO sprejmimo vsakovrstne boljše predmete. Parfumerija Venus, Bata. 3590-7

KNJIGE Modre ptice in Hrama kakor tudi ostale slovenske knjige kupuje Akademska založba, Hotel Slon. 3832-7-D

ZNAMKE posamezne, boljše ali večje partije, kupim. V prvi vrsti Corti. Ponudbe na Jutro pod »Plačam takoj«. 2463-7

VRV pleteno, žično, 3 do 5 mm premera, kupim. Perko, mizarstvo, Celovška 97. 4014-7

GRAMOFON kovčeg in plošče, mali format, kupim. Gosposka 3/III. Doktorič. 4025-7

KOLO damsko, športno, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe Jutru pod »Sportno kolo«. 4027-7

PISALNI STROJ dobro ohranjen, Erika mali ali slični, kupim. Cena po dogovoru. Ponudbe Jutru pod »Stroj«. 3945-7

KOSTUM črn, damski, zelo dobro ohranjen, kupim. Ponudbe Jutru pod »Predvojni kostum«. 4042-7

AKO ŽELITE dobro prodati svoje pohištvo, kredence, otomane, preproge, rjuhe, kupna, posteljnino, jedilne in kavne servise, steklenino, jedilni pribor ter druge uporabne predmete, ponudite trgovini »Odeja«, Mestni trg 3. 4078-7

GRAMOFON prenosni, kupim. Ponudbe Jutru pod »V omarici«. 5-7

ŠIVALNI STROJ, dobro ohranjen, kupim ali dam protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Nov ali dobro ohranjen«. 4031-7

VRTNO GARNITURO pleteno mizo in fotelje, kupim. Ponudbe Jutru pod »Vrtna garnitura«. 4035-7

ZAPRAVLJIVČEK, nov ali dobro ohranjen, kupim. Ponudbe Jutru pod »Gotovina ali zamenjam takoj«. 4033-7

COLTERJE močne, št. 36—37, smuči in hlače kupim ali zamenjam za motivrednost. Ponudbe Jutru pod »Novo ali dobro ohranjeno«. 4075-7

PLAŠČ balonski (trenčkot), dobro ohranjen, za visoko postavo, kupim ali dam protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Kromnice«. 4078-7

MUZIKALIJE šolske in druge rabljene, kupuje Knjigarna Glasbene Matice. 4092-7

TRAČE nov ali malo rabljen, eno ali dvo kupim ali zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Tekač«. 4088-7

PLAZINE velike in stare, kupim. Predvojno blago. Naslov v Jutru. 4070-7

KOLO žensko, novo, naročite znamke, kupim. Ponudbe Jutru pod »Sporno«. 4068-7

LESNO OGLJE do 50 kg kupim. Ponudbe Jutru pod »Oglje«. 4084-7

Zamenjam

RIV. STROJ zamenjam za radio. Šiškovška 16. 4029-8

MORSKO TRAVO predvojno kvalitetno, neobtiženo, zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Morska trava«. 4041-8

POVRŠNIK moški, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4037-8

JAJCA svež, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 4039-8

KUPIM PIANO ali drugo potrebujem. Dam protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Blizkosnedneže«. 4063-8

Vnajem

NJIVO vzamem v najem v bližini remize. Za najemnino dam tudi protivrednost. Mak, Gale izdelovalec cementnih izdelkov, Ljubljana VII, Šiškovška cesta 49. 4072-17

NJIVO dam v najem v Rožni dolini. Naslov v Jutru. 3992-17

Posest

ZEMLJIŠČE v notranjosti bloka ali izven kupim do 250 000 lir. Ponudbe Jutru pod »Zemljišče«. 3944-20

PARCELO stavbno v vilskem okolišu, B do Koseze Vrhovci kupim. Ponudbe Jutru pod »500 ali več kv. m«. 4059-20

PARCELO stavbno za zgraditev vile v lepi okolici pod Rožnikom prodam po 330 lir za kv. m. Ponudbe Jutru pod »Velika preko 1000 kv. m«. 4065-20

PARCELO manjšo, v izmeri 380 kv. m, lahko takoj zazidljivo, na severni strani Ljubljane prodam za 270 000 lir. Ponudbe Jutru pod »Zelo sončna«. 4064-20

PARCELO stavbno, v velikosti 750 kv. m, na lepi sončni in suhi legi v bližini tramvajske postaje, prodam za 570 000 lir. Ponudbe Jutru pod »Teren gramozni«. 4063-20

PARCELO stavbno lepo ne premalo oddaljeno od Tržaške ali Šmartinske ceste odtrgam v bližini teh do 800 000 lir kupim. Ponudbe Jutru pod »Tudi industrijsko zemljišče«. 4062-20

PARCELO do gotovine 200 000 lir kupim. Ponudbe Jutru pod »Beda do Rožne doline«. 4061-20

NJIVO ali večjo stavbno parcelo za sadni vrt v Rožni dolini na Viču ali Trnovem kupim. Ponudbe Jutru »Brez posredn.«. 4060-20

Stanovanje

STANOVANJE dvosobno, zamenjam za tri sobno ali večsobno kdorkoli. Naslov v Jutru. 3910-21

STANOVANJE dvosobno, v novi hiši v Mostah 3 minute od tram postaje zamenjam z 2—3-sobno, v središču mesta. Plačam selitev in vse ostale stroške. Ponudbe Jutru pod »Lepo stanovanje«. 3989-21

Sobo odda

SOBO sončno, z eno ali dvema postljama, brez perila, oddam za naturalije. Natlačenova 22/II. 4047-23

Sobe išče

GARSONIERO ali prazno sobo, iščem za takoj. Ponudbe Jutru pod »Dober plačnik«. 3976-23

SOBO opremljeno, za Beograd za takoj ali pozneje, išče čez dan odsotna gospodična. Ponudbe Jutru pod »Odsotna«. 4009-23

SOBO opremljeno po možnosti s hubnjo ali souporabo, išče mlad zakonski par. Ponudbe Jutru pod »Mlad zakonec«. 4022-23a

SOBO prazno in kuhinjo, iščem. Naslov v Jutru. 4004-23

GARSONIERO ali sobo, opremljeno, išče gospodična. Ponudbe Jutru pod »Garsoniera«. 4053-23

SOBICO prazno, išče gospodična. Pomagala bi pri gospodinjstvu od 17 ure dalje. Najraje v Rožni dolini ali na Viču. Ponudbe Jutru pod »Pomoč pri gospodinjstvu«. 4046-23

SOBO s posebnim vhodom v centru mesta, išče samostojna gospa. Plača v gotovini ali v blagu. Ponudbe Jutru pod [illegible]

Ženitve

ŽELIM POROČITI gospodično ali vdovo staro 27—37 let. Prednost imajo služkinje ali kuharice. Denar ni zaželen. Resne ponudbe s polnim naslovom Jutru pod »Želim takoj«. 4040-25

Razno

OSEBO, dobro poznano, ki je pri tvrdki Bubnik pomotoma vzela dve tanki (bluzi) zaviti v Axonpieni papir, naprošam, da ju vrne pri tvrdki, sicer bo dobro javno zasledovala. 4015-37

Bert Oehlmann: 12.

NE SAMO ZA ZLATO

»Ne,« je dejala. Še vedno se ni mogla znajti. Nezaupanja do tujca sicer ni več čutila, a zdrava pamet jo je vendar opominjala, naj bo previdna. »Ali mi ne bi hoteli kratko in jasno povedati, kaj hočete?« je vprašala in mu odkrito pogledala v oči.

»Lade volje.«

Samo pričakovanje jo je bilo.

»Nu?« je podrezala. »Zakaj ne govorite?«

»Zamislil sem se v neverjetni slučaj, ki naju je dav. privedel drugega drugemu naproti.«

»Tako neverjeten sicer ni bil. Ko je morala po vojni ‚Hamburška družba za pomorske prevoze', ki je bil tudi parnik ‚Mihael' njen, opustiti obratovanje, se je njena naslednica, ‚Hamburško brodolastništvo d. d.', zavzela za rodbine ‚Mihaelove' posadke in jih podpirala. Tako sem kasneje prišla v to tvrdko, ker je bil moj oče kapitan izginulega parnika. O kakem slučaju torej ne more biti govora.«

»Ali dobro poznate gospoda Wellencampa?«

»Dokaj.«

Aleksander Baran je opazoval jadrnici pod stropom, ki sta rahlo ponihavali.

»S Petrom Overbeckom sva bila pri njem, da bi ga pregovorila, naj podpre iskanje ‚Mihaelove' razbitine.«

»Torej hočete —?« Hela se je nagnila naprej. »Kaj res mislite, da bi utegnil biti kdo s te ladje še živ?«

»To misel sem, pa naj bo še tako lepa, že od kraja zavračal,« je z bolestnim nasmehom rekel Baray. »Še deček sem prvikrat čul, da je bil moj oče na neki ladji, ki velja za izgubljeno. Seveda sem bil prepričan, da je parnik nasedel na kakem samotnem otoku in da žive tam posadka in potniki robinzonsko življenje. A vse take romantične sanjarije so me zdavnaj minile.« Baray je vzdihnil. »Namesto dolgih pojasnil vam povem samo najvažnejše. Moj oče je bil vodja skupine raziskovalcev, ki je leta 1913. odrinila čez morje, da bi v notranjščini Mehike iskala sledov azteškega življenja in azteške kulture. Tam jih je presenetila vojna — — in kaj so delali v naslednjem času, ni jasno. — Dognano je le, da so se leta 1916. pojavili v Žaratulli. V Zaratulli je takrat ležal nemški tovorni parnik ‚Mihael'. Možje — ali vsaj nekaj njih — so šli na ladjo, in nekega jutra ni bilo o ‚Mihaelu' več sledu. Ponoči je bil v varstvu teme zapustil pristanišče.«

Baray se je obrnil z obrazom proti dekletu.

»Zdaj pa dobro poslušajte, gospodična Dranstädtova. Ko sem se pred sedmimi leti sam napotil v Mehiko, da dobim gotovost o usodi svojega očeta, sem se seznanil z nekim portugalskim trgovcem, Joan Martinezom je bilo ime. Od njega sem slišal, da so se nemški raziskovalci z velikanskim dobičkom vrnili iz notranjščine in da je na svoje oči videl vsebino neštetih zabojev: kipe bogov, okrasne predmete, skledice — vse to iz suhega zlata!«

»Kaj res mislite, da — —?«

»Celo prepričan sem, da je Martinez govoril resnico. V spisih, ki jih je oče zapustil, spet in spet zagovarja trditev, da še ni raziskana niti tretjina skrivnostne države Aztekov in da bi se v starih grobovih in svetiščih, ki jih ni doslej nihče odkril, najbrže našli umetnostni zakladi velike vrednosti. Izsledite teh zakladov je bila tudi namen odprave. Sodim, da so morali najti res pomembne reči. Da jih zagotovijo domači znanosti so jih spravili na ‚Mihaela', in vaš oče, gospodična Dranstädtova, najbrže ni imel druge želje, kakor pretolči se do Nemčije. To se je takrat poskusilo mnogo kapitanov, in nekaterim se je tudi posrečilo. ‚Mihaelu' pa usoda ni bila tako naklonjena. Odplul je iz Zaratulle in izginil brez sledu.«

Hela je bila razburjena.

»Doslej sem samo vedela, da je ‚Mihael' skrivaj zapustil Zaratullo, nič drugega ne.«

»Od koga ste to zvedeli?«

»